

Ons nummer: O23.002274

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Aanpak scenario's meerjarenbegroting
Commissie	Bestjoer en Finânsjes
Collegebesluit d.d.	17 oktober 2023
Portefeuillehouder	Henk de Boer
Team	Strategie & Programma's
Adviseur	Marco De Vries

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- in te stemmen met de aanpak om te komen tot scenario's voor de meerjarenbegroting;
- de raad actief te informeren.

Toelichting/achtergrond

Ontwikkeling gemeentefinanciën

De programmabegrotingen van de afgelopen jaren lieten een positief beeld zien. Nu lijkt het erop dat de gemeentefinanciën vanaf 2026 minder positief zijn. Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel geld het Rijk de komende jaren vanuit het gemeentefonds aan de gemeenten overmaakt. De kans dat dit fors minder wordt dan voorheen is groot. Daarnaast voeren we als gemeente steeds meer Rijkstaken uit, zijn er stijgende kosten door inflatie met als gevolg meer indexatie op uitvoeringskosten en lonen. Hiervoor worden we op dit moment (nog) niet of gedeeltelijk gecompenseerd. Tevens stelt het Rijk herziening van belastingstelsels voor. De onzekerheid neemt hierdoor toe.

Perspectief voor de toekomst

Een winstwaarschuwing betekent echter niet dat we wachten tot het Rijk met een definitieve beslissing over compensaties komt. We bereiden ons voor en werken mogelijke scenario's uit. Hierbij houden we rekening met een onvolledige compensatie door het Rijk. Tegelijkertijd willen we blijven investeren om onze ambities en actiepunten bij de start van de nieuwe collegeperiode te realiseren en te doen waar bij onze inwoners behoefte aan is. Door middel van scenario's willen we perspectief vormen richting 2026/2027. Doel hiervan is om de gemeentefinanciën gezond op orde te houden voor de toekomst én financiële ruimte te creëren voor de wensen en ambities.

Financiële omvang

De meerjarenraming van de programmabegroting 2024 toont een structureel nadelig tekort van € 8,7 miljoen in 2026 naar € 10,5 miljoen in 2027. Dit is inclusief de opschalingskorting van € 3,5 miljoen die vanaf 2026 weer in de begroting is opgenomen. De effecten van de Septembercirculaire 2023 worden nog verwerkt in de begroting en het meerjarenperspectief en zullen het nu nadelige tekort positief beïnvloeden. Daarnaast willen we rekening houden met een buffer van € 5 miljoen voor nieuwe wensen en eventuele nu nog onvoorziene risico's.

Aanpak via twee sporen

In onze aanpak volgen we twee sporen, waarvan we het resultaat in de periode mei-juli 2024 gaan invoegen in het reguliere begrotingsproces voor 2025.

1. Druk op het Rijk via lobby

We zetten in op een stevige lobby richting het Rijk voor voldoende compensatie voor de begrotingsjaren 2026 en 2027. Dit doen we door de bestaande lobbytrajecten te intensiveren via

VNG, VFG/provincie Fryslân en onze deelname in het samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) en het R8-netwerk van grote plattelandsgemeenten. Met dit spoor verwachten we de financiële compensatie te verbeteren waarmee de financiële opgave voor de scenario's gunstig wordt beïnvloed.

2. Scenario's uitwerken

Om tot scenario's te komen voeren we eerst een quickscan uit op alle hoofdtaakvelden in de begroting. Per hoofdtaakveld brengen we de huidige en toekomstige ontwikkelingen in kaart. De focus ligt vooral op kansrijke onderdelen waarin vernieuwende keuzes mogelijk zijn met een positieve financiële uitwerking. We maken gebruik van resultaten uit eerdere ombuigingstrajecten waar de raad bij betrokken is geweest, maar ook van kennis en ervaring uit ons netwerk en vergelijking met andere gemeenten (benchmarkgegevens).

Vanuit de resultaten van de quickscan bepalen we welke ombuigingskansen we als volgende stap gaan verdiepen en uitwerken in scenario's. Onder een scenario verstaan we een mogelijkheid om door middel van een beleids- of uitvoeringsmaatregel de uitgaven en daarmee het financiële budget van een taakveld positief bij te sturen. Per scenario laten we dan zien welke (financiële) ombuigingen in een taakveld mogelijk zijn inclusief consequentie in de bedrijfsvoering.

De scenario's zullen eind april 2024 gereed zijn. In mei is er vervolgens meer zicht op de financiële compensatie vanuit het Rijk, waarmee we de financiële opgave voor de scenario's nog kunnen bijstellen. In deze periode wordt tevens de Midterm Review als tussenevaluatie van de huidige bestuursperiode opgeleverd en vormt daarmee een logisch geheel in de te maken keuzes voor de komende jaren.

Begin juni 2024 zijn ook de financiële effecten van de Meicirculaire, de autonome ontwikkelingen en nieuwe wensen bekend. Het financiële perspectief voor de komende jaren is dan weer actueler en om te bepalen of scenario's nodig zijn en met welke financiële omvang. Als de scenario's nodig zijn worden deze op dat moment als mogelijke ombuigingsvoorstellen voor de begrotingsjaren 2026/2027 ingebracht in het reguliere begrotingsproces. Vóór de zomervakantie 2024 zullen we de scenario's in een informerende/opiniërende bijeenkomst met de raad afstemmen. De uitkomst van deze bijeenkomst wordt vervolgens samen met de wensen en autonome ontwikkelingen meegenomen in de verdere voorbereiding van het begrotingsproces van 2025.

Bijlage(n)

Geen